

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

УДК 316.74:378

О. І. Богучарова, П. О. Кузнєцов, В. М. Чекер

ПРОЕКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ІНФОРМАЦІЙНО ЗБАГАЧЕНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЙОГО ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Початок ХХІ століть можна схарактеризувати як „еру” проблем освіти, що пов’язана з багатоманіттям моделей освіти, які з’явилися на інтелектуальному „ринку” начебто раптово та неочікувано. Але це далеко не так. Не випадково ХХІ століття оголошено ЮНЕСКО „Століттям освіти”, адже вже чверть століття теоретики в різних країнах світу інтенсивно працюють над ідеєю „Освіта для ХХІ століття”, виношуючи і коректуючи *нову парадигму освіти*, з тим, щоб підготувати людей до життя у мінливому середовищі. Це тим більш значимо, бо в умовах, коли людство зіткнулось з наростанням найрізноманітніших криз – екологічної, інформаційної, національної, економічної – зрозуміло, фахівці свідомо звертаються до випереджально-адаптаційних можливостей освіти.

У той же час актуальність проблем освіти, і отож даної статті, обумовлена соціокультурною ситуацією, яка склалася в Україні у зв’язку з глобальною інформатизацією світу й українського суспільства в тому числі: поширенням комп’ютерних технологій і загальною комп’ютеризацією населення, особливо його молодіжного сегменту, створенням незвичного кіберкомунікативного простору, у який найбільш залученою виявляється молодь і, зокрема, студентська. Тобто, якщо прийняти ідею про „мегатренди”, що запропонована соціологом Джоном Несбітом, який одним з новітніх процесів вважає „глобалізацію”, поряд з якою він виокремлює іншій мегатренд, що пов’язаний з „комп’ютеризацією”, особливо з масовим розповсюдженням персональних комп’ютерів, то сьогодні студентам, що приходять в аудиторію, і які належать до „цифрового покоління”, і які вже звикли до активного спілкування з комп’ютером, що передбачає вибіркоче й вільне сприйняття інформації, а також доступ до її різнонаправлених потоків, потрібна зовсім інша, оновлена вища освіта. Ця освіта має бути орієнтована на зміну традиційного підходу: замість лекційної аудиторії – Інтернет, замість менторського тону – діалог, замість замкненого простору класної кімнати, бібліотеки, комп’ютерного класу, рекреації – освітній простір, обладнаний якомога ширше ІТ (інформаційними технологіями), та психологічно безпечне, розвивальне освітнє середовище, що забезпечує можливість компетентного вибору

особистістю свого життєвого шляху, самостійного вирішення проблем, уміння аналізувати ситуацію і обирати відповідну поведінку.

Саме мережа Інтернету, а не традиційна лекційна аудиторія, все більше стає сферою діалогу й обміну знаннями, по суті, сферою зростаючої свободи. Сучасні студенти вже не хочуть тільки всотувати знання, як губка губка, як це було раніше, а намагаються „навчитися навчатися”, навіть вимагають навчання у дусі „plug-and-play”, притому часто, на жаль, більшість з них позбавлені звички та бажання вчитися системно, послідовно, за підручником, а швидше схильні до отримання знань у формі інформованої участі й експериментування.

Можна констатувати: фактично університет перетворюється сьогодні на своєрідного *deux machina* – конструктора способу життя, тобто уподібнений до соціальної освітньої інституції, яка має надавати студенту навички безперервного пристосовування до мінливого життєвого середовища.

Тож нова парадигма освіти, прийнята в сучасній Україні, орієнтує педагогічне співтовариство на забезпечення варіативності і альтернативності освітніх систем і навчальних закладів, гнучкості і динамічності навчального процесу у ВНЗ, його адаптивності до постійно змінюваних соціальних умов, з урахуванням запитів населення і працедавців, а головне, запитів нетипового представника „цифрового покоління”. Тому від освіти і вимагається широкого й усілякого впровадження в навчальний процес ВНЗ сучасних освітніх технологій, і зокрема інформаційних підходів, методологій, методів, що і надалі мають радикально змінювати характер розвитку, привласнення і розповсюдження знань. Притому важливий крок у цьому напрямку зроблено ще у 1998 р., коли було прийнято Закон України про „Про національну програму інформатизації” і оприлюднено „Концепцію національної програми інформатизації”. Тому не тільки становлення і соціалізацію особистості неможливо сьогодні уявити без інформатизації. Без неї навряд чи є сенс говорити й про ефективну модернізацію усіх сфер життя, у тому числі й її освітньої галузі.

Існування сприятливого для вищого закладу внутрішнього і зовнішнього середовища – необхідна умова вдосконалення засад подальшого розвитку вищої освіти. Це тим більш важливо, що початок переходу України від індустріального суспільства до суспільства знань співпадає з інтенсивним формуванням ринку праці, який потребує фахівців з вищою освітою; переходом спершу до масової, а пізніше до загальної вищої освіти (охоплення понад 60% молоді); необхідністю навчати людей з невисокими академічними здібностями до засвоєння навчальних програм на прийнятному рівні; погіршенням роботи системи середньої освіти внаслідок негативно виховуючого впливу на учнів позашкільних чинників (телебачення, реклами, Інтернету тощо); відсутністю в суспільстві етосу відкритості, поваги до знань і наукових досліджень. У той же час концептуальна орієнтація вищої школи на

здійснення людиноцентричного та людинотворчого підходів в освітній діяльності викликає необхідність у особистісно орієнтованих технологіях навчання, які, спираючись на ідеї психолого-педагогічного проектування, потребують використання педагогічних можливостей інноваційних інформаційних технологій. Притому ці інноваційні інформаційні технології мають загальнопредметне значення, і є важливими для кожної спеціальності ВНЗ, зараз поступово впроваджуючись в практику з метою продуктивного засвоєння програмних навчальних дисциплін.

Не занурюючись особливо у проблематику психолого-педагогічного проектування, слід, тим не менш, відзначити, що досвід використання педагогічних можливостей інноваційних інформаційних технологій, як не найкраще може бути розкритий при запровадженні їх у рамках штучно створюваних інформаційно освітніх середовищ (ІОС) вищої школи (М. Левшин, Ю. Машбіц, Н. Морзе, І. Підласий). У свою чергу, інформаційно освітні середовища (ІОС) у вищій школі підтверджують положення про те, що зусилля розробників ІОС доцільно сконцентрувати на окремих напрямках, зокрема таких, як створення *високоякісного контенту у вигляді спеціалізованих навчально-методичних комплексів дисципліни (УМКД); розвиток інформаційно-телекомунікаційної технологічної бази для використання можливостей локальних і глобальних комп'ютерних мереж; адміністрування навчального процесу.*

Психолого-педагогічне проектування – розробка системи соціальних, педагогічних, психологічних заходів для створення психологічно безпечного, розвиваючого освітнього середовища, орієнтованого на виховання шанобливого ставлення до історії, культури своєї країни; для засвоєння її етичних ідеалів, суспільно схвалюваних моделей поведінки, активної життєвої позиції, психологічної готовності до протидії негативним впливам соціуму, направленої на формування соціально-психологічної компетентності всіх учасників освітнього процесу, що забезпечує можливість компетентного вибору особистістю свого життєвого шляху, самостійного вирішення проблем, уміння аналізувати ситуацію і обирати відповідну поведінку, що не заторкує свободи і гідності іншого.

Щодо безпосереднього запровадження ІОС у відношенні до викладачів і студентів, то тут головною проблемою є взаємодія людини з комп'ютером. Ця проблема знайшла висвітлення в літературі як проблема „*нової свідомості*”, „*нового мислення*”, „*нових партнерських стосунків*” (А. Берг, В. Винокуров, К. Зуєв, М. Сенченко, Ф. Рибаків, Е. Семенюк, Г. Смолян, А. Урсул), методології і теорії комп'ютеризації освіти (Б. Гершунський, О. Довгяло, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, М. Левшин, Ю. Машбіц, Н. Морзе, І. Підласий, О. Тихоміров).

У той же час розвиток інформаційно-телекомунікаційної технологічної бази для використання можливостей локальних і глобальних комп'ютерних мереж означився в обґрунтуванні психолого-

педагогічних засад організації навчально-виховного процесу з використанням інформаційних технологій (Т. Гергей, М. Горський, В. Ляудіс, Н. Талізїна, С. Юдіна). Щодо адміністрування навчального процесу, яке передбачає чітку диспетчеризацію аудиторного фонду, студентських потоків, розподілу викладачів, узгоджень при складанні розкладу лекційних, семінарських, практичних та інших видів занять, внутрішнього контролю, що може здійснюватися вже тепер на базі комп'ютерних технологій, то ці питання відображені не тільки в працях столичних науковців, а педагогів Луганщини в ідеях про використання комп'ютерних систем управління навчальними закладами (Є. Машбіц, Л. Пак, В. Панов, Л. Терещенко, Є. Хриков).

У свою чергу, щодо створення високоякісного контенту у вигляді спеціалізованих навчально-методичних комплексів дисципліни (НМКД) то, як відомо, УМКД вибудовуються за модульним принципом. Згідно Болонських домовленостей, які ще допоки не відмінено, в ідеалі все має бути побудоване зі стандартизованих модулів, обсяги яких вимірюються в кредитах, а зміст відзначатися певними узгодженнями в масштабах усіх країн Європи. Модульне навчання прийшло до нас з працями американських педагогів-дослідників Б. Скіннера (1957), Дж. Расселла (1974), А. Гучинськи (1983). Ще в 1976 р. в Токіо на конгресі ЮНЕСКО модульна технологія навчання була офіційно визнана як найпрогресивніша. До нас ідея модулів як педагогічна новація завітала наприкінці 80-х рр. завдяки працям Ю. Устинюка, П. Юцявічене, А. Алексюка, В. Бондаря, К. Вазіної, А. Фурмана та ін. Ця технологія знайшла на теренах України плідний розвиток різноманітних її класифікаціях: модульно-г'ютерській (А. Алексюк), модульно-рейтинговій (В. Бондар), модульно-розвивальній (А. Фурман), модульно-проблемній (П. Третяков) тощо. Для ІОС значимими є також уявлення освітнього середовища, освітнього простору, що мають педагогічне та психологічне походження як узагальнення просторово-часових ознак навчально-виховного процесу (О. Леонт'єв), ліній особистісно-розвивального спрямування, предметно-перетворювальних дій (С. Максименко) або знаходять оргуправлінське системне психолого-педагогічне діяльнісне походження (Ю. Громико, В. Давидов, А. Дусавицький, В. Репкін).

Метою статті є аналіз психолого-педагогічного досвіду створення та проектування нового особистісно-розвивального і інформаційно насиченого освітнього середовища (скорочено ОРІНОС).

Сучасне суспільство поступово набуває риси „суспільства знань”, адже воно розвивається на основі процесів виробництва, розподілу та використання наукових знань, що дає можливість конструювати нову соціальну реальність, її економічні та ментальні структури, новий спосіб життя людини. У зв'язку з цим підвищується роль як особистості, так і того контексту, в якому має перебувати особистість, що навчається, тобто тих видів середовища з його

неповторними особливостями, головною з яких є нестабільність, що викликається загальною кризою соціально-економічних і людських відносин [3]. Тож освітнє середовище і зокрема його інформаційно-освітня складова, у свою чергу, у сучасному ВНЗ набуває нових рис завдяки впливу більш ширшого соціального й соціокультурного контекста, адекватного суспільству оновленої і водночас кризової України. Тому тим не менш, незважаючи на певну відстороненість, ця уявна територія знань сьогодні також переживає кризу, що обмовлена необхідністю проведення фундаментальних реформ в системі вищої освіти України. Усе це власне й підвищує науковий інтерес до проблем вищої освіти в розрізі створення інформаційно-освітнього та екологічно збагаченого середовища, важливого самого по собі як фактора, необхідної умови або обставини та об'єкту дослідження.

Слід зазначити, що в літературі поняття освітнього середовища припускає педагогічно організовану систему умов, впливів і можливостей для задоволення ієрархичного комплексу потреб особистості і трансформації цих потреб в життєві цінності, що забезпечують активну позицію студентів в освітньому процесі, їх особистісний розвиток і саморозвиток [1]. Тоді як інформаційно-освітнє середовище (ІОС) ВНЗ – це системно організована сукупність сучасні електронних освітніх і інших інформаційних ресурсів, орієнтованих на задоволення потреб учасників освітнього процесу і його науково- і навчально-методичний супровід, а також комплекс апаратних і програмних засобів зберігання, обробки (опрацювання), передачі навчальних матеріалів, що забезпечують оперативний доступ до них і теле-, комунікаційну взаємодію студентів і викладачів на користь досягнення цілей навчання.

Майже всі українські науковці погоджуються, що всі визначення ІОС ВНЗ страждають на надмірну „технократичність”, де немає місця людині, людським потребам. Про це ж свідчать й висловлювання російських вчених [3]. Сакраментальне „Людину забули!”, як не найкраще свідчить про внесок інформаційних технологій й, зокрема, їх середовищної компоненти в процесі освітньої деіндивідуалізації, примусової соціалізації у стінах середньої або вищої школи – підганяння під „ідеальну ідентичність”, але тепер інформаційно обізнану, інтолерантну щодо будь-яких відмінностей і особливостей учнів і студентів, монокультурності освіти на противагу полікультурності, невизнання фактів плюралізма стилів життя і субкультур в шкільному або студентському колективі.

Якщо ретельно проаналізувати літературу щодо змістовного наповнення інформаційно-освітнього середовища ВНЗ, то майже всі публікації по проблемах ІОС зводяться до обговорення *апаратного і програмного забезпечення*, різних варіантів використання нових інформаційних технологій і таке ін. [1; 2]. Можна припустити, що багатьом авторам бракує розуміння того, що комп'ютери, програмно-

апаратні засоби, телекомунікаційні мережі – це лише техніка, що працює на досягнення освітніх цілей. А спонтанне, поза потужного зв'язку з цими цілями, застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій, найсучасніших технічних засобів в рамках існуючої ІОС ВНЗ не можна вважати істотним прогресом або чимось досягненням.

Як правило, поза увагою авторів залишається змістовне наповнення ІОС ВНЗ, тобто інженери-проектанти „забувають” про гуманітарну складову інформації – навчального, методичного характеру, яка до того ж важко формалізується, а також інформацію використовувану для управління навчанням та адміністрування освітнього процесу. Ця гуманітарна складова, безумовно, є провідною, бо поза інформаційного вмісту саме освітньо-гуманітарного характеру, що циркулює між „споживачами знань” за допомогою телекомунікаційної або іншої електронної, комп'ютерної техніки, ІОС не може взагалі існувати як інформаційно-педагогічний конструкт, який має бути забезпечений психологічно. Учені стверджують, що Інтернет, інформаційні технології – це тільки інструмент. Головним є само навчання [2]. Відзначимо також, що зараз більшість західних компаній, що займаються виробництвом високоякісних інтерактивних навчальних курсів, наголошують якраз на якісному так званому навчальному контенті, тобто змістовному наповненні інформаційних навчальних продуктів, а не виключно їх програмному забезпеченні [2].

Ось чому освітяни та науковці визнають необхідність оновлення освітнього простору й середовища ВНЗ й, зокрема, у вигляді запровадження новітнього інформаційно-освітнього середовища, яке має бути гуманітарно насиченим. Тим більше що характер новоутворень у самій ІОС ВНЗ споріднений з інформаційно-освітніми компонентами, зміст яких обумовлений появою нових фахових вимог, у світлі принципів змін в економіці, на ринку праці, більше того цивілізаційних трендах. Оновлене професійне середовище через вимоги потенційних і реальних працедавців, через включення в освітній контент професійних проблем і завдань, способів професійної діяльності інтегрується в наповнення нової ІОС.

Так, останнім часом намітилася явна тенденція до переходу від кваліфікаційної моделі фахівця до компетентнісної. Акцент в підготовці професіонала зміщується на соціально-особистісні і загальнопрофесійні компетенції [1]. Відповідно, інформація, знання, що забезпечують можливість профільної спеціалізації в широких областях, які є затребуваними на ринку не тільки освітніх послуг, але і різноманітних ринках праці, навряд чи можуть бути академічно замкненими, жорстко розмежованими. Неможливо й не враховувати недостатній рівень підготовки більшості теперешніх студентів. Навпаки, новітня ІОС ВНЗ включає перспективні області знань і компетенцій, які перехрещуються за змістом і призначенням, і є міждисциплінарними по суті.

Інноваційний виклик, який очікує на кожний ВНЗ, означає, що перед кожним вищим закладом освіти постає складне, багатофакторне завдання – сформувати не просто ІОС, а нове особистісне-розвивальне і інформаційне насичене освітнє середовище (ОРІНОС) підготовки фахівців з урахуванням не тільки сьогоденних вимог, але і соціальної перспективи, стрімкого розповсюдження нових інформаційних і комунікаційних технологій.

Це тим більш важливе, що головна ознака нової ОРІНОС ВНЗ – це кардинальним чином оновлений базис її змістовного наповнення. Ясна річ, процес оновлення наукових знань носить перманентний характер: знання і технології в науці і техніці оновлюються кожні п'ять років в середньому на 50 %. Поряд з тим інформаційно-освітні ресурси оновлюються вельми радикально і динамічно в період кардинальних соціально-економічних і політичних трансформаційних революцій і цивілізаційних зрушень, під час напружених соціально-освітніх адаптацій, саме тих, що зараз переживає Україна [2]. Економічні і соціальні трансформаційні процеси, що йдуть у суспільстві, видозмінюють і збагачують контур базисних знань. І цей процес тільки наростатиме, оскільки, на думку європейських експертів, те, що було прийнятне для індустріального суспільства, жодною мірою не відповідає „суспільству знань”, що виникає як результат глобалізації, науково-технічного прогресу, інформатизації. Нова ОРІНОС ВНЗ формується під могутнім впливом світових освітніх інформаційних ресурсів. Помітною її ознакою обов'язково виступає доступ студентів і викладачів до високоякісних локальних і глобальних інформаційних мереж, баз даних і банка знань. Достатньо пригадати нещодавнє послання до народу президента В. Ф. Януковича, де він в якості пріоритету наголошує на необхідності створення республіканської електронної бібліотеки.

Однак нова парадигма не в змозі відразу відтворитися в освітньому процесі з встановленням усюди електронних ресурсів, моніторів, комп'ютеризацією. Україй потрібне створення нормативно-правової бази для організації і проведення проектування і експертизи освітнього середовища з метою оцінки освітніх, виховних, соціальних програм, навчальних посібників, освітніх маршрутів і інших складових освітнього середовища щодо відповідності поставленим розвивальним завданням, а також віковим і індивідуальним особливостям тих, хто навчається. Окрім цього, для забезпечення нової якості освіти потрібне вирішення низки організаційно-управлінських, науково-методичних, інформаційних і кадрових завдань. Так, наприклад, психологічна складова в освітньому проектуванні покликана зберегти і укріпити психічне і соціальне здоров' і благополуччя всіх учасників проектних змін, забезпечити навчання, виховання і розвиток тих, що навчаються, вихованців з урахуванням їх вікових і індивідуальних особливостей, сприйнятливості до різного роду педагогічних технологій, можливості засвоювати пропоновані об'єми інформації, емоційного благополуччя. У

той же час важливим принципом переорієнтації освітніх парадигм і отожд всього освітнього процесу є *перехід на суб'єкт – суб'єктні відносини* викладача і студента, що спонукає розвивати креативність, суб'єктність майбутнього спеціаліста, здатного до самостійної, творчої діяльності в нетрадиційних ситуаціях, в умовах постійних змін, невизначеності і непередбачуваності.

При формуванні нової ОРІНОС ВНЗ треба мати на увазі, що її структура має багаторівневий ієрархічний характер. Будучи компонентом єдиного освітнього інформаційного середовища вищої професійної освіти, ОРІНОС ВНЗ на відміну від ІОС включає ОРІНОС факультетів, які, у свою чергу, містять ОРІНОС кафедр, і так далі. На нижчому рівні ієрархії розташовані ОРІНОС дисциплін, або, як їх можна інакше назвати, предметні середовища. Саме викладач спочатку більше всього залучений у предметну локацію ОРІНОС ВНЗ, але він має допомогти це зробити своєму віз-а-ві. У свою чергу, студент теж увіходить до цієї облаштованої зусиллями викладача території не пасивно, просто означуючи себе фактом присутності, він має докласти зусиль. Безсумнівним особистісно орієнтованим фактором підготовки сучасного фахівця є формування у нього системного стилю мислення, який І. Зязюн характеризує як сукупність здібностей для вибудовування моделей проблемних ситуацій, В. Давидов як механізми породження рефлексивної свідомості, діалогічної позиції вчителя в спілкуванні з учнями, як організація співпраці між індивідуальним і колективним суб'єктом діяльності. У методичному плані цей фактор потребує ширшого використання у процесі навчання методу моделювання.

Функціональна структура особистісно-розвивального інформаційно-освітнього середовища визначається системою цілей і завдань навчального процесу, функцій навчальної діяльності і може бути представлена наступними проблемно орієнтованими блоками:

- інформаційне обслуговування викладачів і студентів (забезпечення доступу до електронних каталогів, електронних підручників і глосаріїв за темами, електронних енциклопедій, за предметними галузями і напрямками діяльності вітчизняних і світових інформаційних мереж, баз знань і банків даних);
- організація навчального діалогу в інформаційно-освітньому середовищі (об'єктно-об'єктна комунікація, суб'єктне-об'єктна комунікація, суб'єктне-суб'єктне спілкування);
- телекомунікаційна взаємодія викладачів і студентів у процесі пізнавальної діяльності;
- автоматизоване навчання і контроль;
- моделювання явищ, що вивчаються (досліджувані явища), і процесів, які опановуються (демонстраційне й інтерактивне запровадження);
- адміністрування реального навчального процесу.

За всіма дисциплінами основних освітніх програм вищої і відповідної додаткової професійної освіти на тих кафедрах, на яких працюють автори, створені основні інформаційні освітні ресурси – навчально-методичні комплекси (далі – НМК), які забезпечують ефективну самостійну роботу студентів і слухачів, включаючи навчання і контроль знань (тестування), методичне і дидактичне супроводження підготовки фахівця, а також інформаційну підтримку навчання. Кожен НМК – це набір структурних елементів, які відрізняються від стандартних навчальних посібників поглибленим змістом дидактичних і методичних компонентів (представлених в електронному вигляді), що сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Кожен НМК, реалізуючи комплексні дидактичні завдання, є повноцінним джерелом інформації і забезпечує управління пізнавальною діяльністю студентів в умовах учіння, або самонавчання.

НМК містять наступні навчальні й навчально-методичні матеріали: спеціальний навчальний план; графіки навчального процесу за кожною спеціальністю, рівнем і формою навчання на навчальний рік і семестр; робочі програми навчальних дисциплін; робочі модульні підручники; графіки проведення і тематику відеоконференцій; підручники і навчальні посібники, рекомендовані навчально-методичними об'єднаннями ВНЗ як основна і додаткова література з навчальної дисципліни (бібліотечні фонди фундаментальної бібліотеки ВНЗ і електронної бібліотеки); установочні й модульні відео- і слайд-лекції (на CD-ROM); навчальні комп'ютерні програми (програма на електронному носії в базі даних і на CD, методичні матеріали – в друкарському вигляді і на електронних носіях) в обсягах навчальної дисципліни відповідно до навчального плану; графік проведення консультацій зі студентами, слухачами з предметів навчання на навчальний семестр; тестову базу проміжного і підсумкового тестування (у середньому не менш, ніж 50 тестових завдань кожного з модулю); питання проміжної атестації (в середньому 150 тестових завдань з дисципліни); дидактичні матеріали для самоконтролю; методичні вказівки щодо організації дистанційного навчання; методичні вказівки до вивчення дисципліни і підготовки до різних видів занять і атестацій; методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів; методичні рекомендації з підготовки курсових і випускних кваліфікаційних робіт; тематику контрольних, курсових і випускних кваліфікаційних робіт.

Розроблені в університеті НМК відповідно до навчальної програми з кожної дисципліни забезпечують організацію самостійної роботи студентів, включаючи їх навчання, тренінг і контроль знань (самоконтроль, поточний контроль знань і проміжну атестацію), а також засвоєння студентами освітніх програм з використанням дистанційних технологій у повному об'ємі.

Таким чином, запровадження новітньої ОРІНОС ВНЗ має

послугувати поліпшенню реалізації освітніх програм, управлінню навчальним процесом, вона повинна бути спеціально, відповідно до цих цілей спроектована з урахуванням психолого-педагогічних закономірностей. Притому процес розвитку системи ОРІНОС ВНЗ та її психолого-педагогічного забезпечення потрібно зробити планомірним, перевести в площину завчасно розміркованої стратегічної політики, у якій будуть чітко визначені цілі й критерії розвитку всіх її складових, виявлені потенційні „точки зростання”, визначені етапи становлення предметних середовищ з урахуванням особистісно-орієнтованих технологій, а не лише її програмного та апаратного забезпечення.

Література

1. Васильєва И. А. Психологические аспекты применения информационных технологий / И. А. Васильева, Е. М. Осипова // Биологические науки. – 1998. – № 5. **2. Компьютерно-орієнтовані системи навчання.** – Вип. 2. / Нац.-пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова / Ред. М. І. Жалдак.– К., 2000. – 326 с. **3. Панов В. И.** Одаренные дети: выявление -обучение – развитие / В. И. Панов // Педагогика. 2001. – № 4.

Богучарова О.І., Кузнєцов П. О., Чекер В. М. Проектування освітнього інформаційно збагаченого середовища та його психолого-педагогічне забезпечення

Стаття покликана визначити методологічні підходи до проектування нового педагогічного інформаційно збагаченого середовища у вищій школі України.

Ключові слова: проектування, освітнє інформаційне середовище, психолого-педагогічне забезпечення.

Богучарова Е. И., Кузнєцов П. А., Чекер В. Н. Проектирование образовательной информационно обогащенной среды и её психолого-педагогическое обеспечение

Статья призвана определить методологические подходы к проектированию новой педагогической информационно обогащенной среды в высшей школе Украины.

Ключевые слова: проектирование, образовательная информационная среда, психолого-педагогическое обеспечение.

Bogucharova Ye.I., Kuznetsov P.A., Cheker V.N. Project of new psychology-pedagogical providing of information enrichment's environment

The article is has to define methodological approaches to the project of new pedagogical medium with enriched information at higher establishments of Ukraine.

Keywords: project, information environment, psychology-pedagogical providing.